

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

BMP.0713.2.20.2025

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację numer 8271 Pani Poseł Katarzyny Ueberhan *w sprawie szczegółowych wymogów technicznych, organizacyjnych, finansowych oraz proceduralnych, jakie musi spełnić jednostka administracyjna (np. sołectwo), aby mogła skutecznie ubiegać się o uzyskanie statusu gminy*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że wszystkie zmiany w podziale terytorialnym państwa stopnia gminnego, w tym dotyczące tworzenia gmin, następują w drodze rozporządzenia Rady Ministrów na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym*¹, z uwzględnieniem zasad i procedury określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2001 r. w *sprawie trybu postępowania przy składaniu wniosków dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia, znoszenia i ustalania granic gmin, nadawania gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalania i zmiany nazw gmin i siedzib ich władz oraz dokumentów wymaganych w tych sprawach*².

Zgodnie z ww. przepisami prawa wnioskodawcą w sprawie zmian w podziale terytorialnym państwa na szczeblu gminnym może być zainteresowana rada gminy. Na podstawie art. 4b ust. 1 *ustawy* stosowny wniosek powinien być poprzedzony przeprowadzeniem przez daną radę konsultacji z mieszkańcami i opatrzony uzasadnieniem oraz niezbędnymi dokumentami, mapami i informacjami potwierdzającymi zasadność wniosku. Powyższy przepis prawa wymaga również opinii rad gmin objętych wnioskiem, poprzedzonych przeprowadzeniem przez te rady konsultacji z mieszkańcami, zaś w przypadku zmiany granic gminy naruszającej granice powiatów lub województw – opinii odpowiednich rad powiatów lub sejmików województw.

Natomiast formalny wniosek do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji powinien być zgłoszony za pośrednictwem właściwego miejscowo wojewody w terminie do 31 marca (art. 4b ust. 3 *ustawy*). Z kolei przepis § 1 ust. 2 *rozporządzenia Rady Ministrów* stanowi, że wojewoda przekazuje powyższy wniosek nie później niż w

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, z późn. zm., dalej „ustawa”

² Dz. U. z 2014 r. poz. 310, dalej „rozporządzenie Rady Ministrów”

ciągu 30 dni od dnia jego otrzymania wraz ze swoją opinią w sprawie.

Wnioski spełniające wymogi wynikające z powyższych przepisów prawa są poddawane analizie w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, z uwzględnieniem wszystkich uwarunkowań proponowanych zmian i ze stosowną rekomendacją przedkładane do rozpatrzenia przez Radę Ministrów.

Opracowany w przedmiotowym zakresie stosowny projekt rozporządzenia Rady Ministrów zawiera wnioski rekomendowane Radzie Ministrów do pozytywnego rozpatrzenia. Natomiast uzasadnienie do niniejszego projektu odnosi się także do wniosków rekomendowanych do negatywnego rozpatrzenia. Następnie projekt rozporządzenia Rady Ministrów jest uzgadniany m.in. z członkami Rady Ministrów oraz przekładany do zaopiniowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Zgodnie z § 1 ust. 3 *rozporządzenia Rady Ministrów*, przedmiotowe wnioski są rozpatrywane przez Radę Ministrów nie później niż do 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy, w którym ma nastąpić zmiana. Zmiany w podziale terytorialnym państwa następują z dniem 1 stycznia.

Powyższa procedura, w tym wymienione terminy, odnoszą się do wszystkich wniosków dotyczących zmian w podziale terytorialnym stopnia gminnego niezależnie od indywidualnych uwarunkowań danych propozycji, np. szerokiego poparcia mieszkańców.

Jednocześnie należy dodać, że zgodnie z przepisem art. 4d *ustawy*, Rada Ministrów nie przeprowadza zmian dotyczących tworzenia, łączenia, dzielenia i znoszenia gmin oraz ustalania ich granic, jeżeli:

- 1) dochody podatkowe na mieszkańca gminy w zmienionych granicach lub gminy utworzonej byłyby niższe od najniższych dochodów podatkowych na mieszkańca ustalonych dla poszczególnych gmin zgodnie z ustawą z dnia 1 października 2024 r. o *dochodach jednostek samorządu terytorialnego*³,
- 2) gmina w zmienionych granicach lub gmina utworzona byłaby mniejsza od najmniejszej pod względem liczby mieszkańców gminy w Polsce według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego ogłoszenie rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 *ustawy*.

Ponadto, stosownie do przepisu art. 4 ust. 3 *ustawy*, ustalenie i zmiana granic gmin są dokonywane w sposób zapewniający gminie terytorium możliwie jednorodne ze względu na układ osadniczy i przestrzenny, uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe oraz zapewniający zdolność wykonywania zadań publicznych.

Jednocześnie, przepis art. 4c *ustawy* w zakresie utworzenia, połączenia, podziału i zniesienia gminy oraz ustalenia granic gminy dopuszcza możliwość przeprowadzenia

---

³ Dz. U. poz. 1572, z późn. zm.

referendum lokalnego z inicjatywy mieszkańców. Przy czym ustawodawca w ust. 3 powyższego artykułu zastrzegł, że referendum nie przeprowadza się, jeżeli z analizy poprzedzającej referendum – dokonanej przez wojewodę – wynika, iż proponowana zmiana nie spełnia również warunków ujętych w ww. punktach 1) i 2).

Przedmiotowe referendum może stanowić podstawę sformułowania przez radę gminy stosownego wniosku o dokonanie zmian w podziale terytorialnym.

Natomiast odnosząc się do spraw finansowych związanych z utworzeniem nowej gminy należy zauważyć, że na etapie uzgodnień ww. projektu rozporządzenia Rady Ministrów, stanowisko w zakresie zasadności tworzenia nowej jednostki w kontekście m.in. wpływu danej zmiany na budżet państwa, czy kondycji finansowej nowej gminy, jak również gminy, z której terenu została ona wyodrębniona, przedstawia Minister Finansów. Resort finansów pozostaje również właściwy do zajęcia stanowiska w zakresie możliwości uzyskania specjalnych subwencji lub dotacji.

Z poważaniem

z up. Tomasz Szymański

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Otrzymuje:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.